

ÎNCHEIERE

18 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Consiliul electoral al circumscripție electorale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga,

în cauza civilă, la cererea depusă de Gheorghii Leiciu împotriva Consiliului electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga, intervenient accesoriu Nicolai Tucan cu privire la anularea, ca fiind emisă cu încălcarea competenței, a hotărârii Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga din 05 februarie 2019 emisă la cererea lui Nicolai Tucan și remiterea la rejudecare în Consiliul Electoral de Circumscripție a materialelor la contestația lui Nicolai Tucan, pentru adoptarea hotărârii de către Consiliul Electoral de Circumscripție în ordinea prevăzută de pct. 9 al Regulamentului.

împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă:

La 06 februarie 2019 Gheorghii Leiciu, candidatul pentru funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în circumscripția electorală uninominală Ceadâr-Lunga nr. 46, s-a adresat cu cerere împotriva Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga, intervenient accesoriu Nicolai Tucan solicitând anularea, ca fiind emisă cu încălcarea competenței, a Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga din 05 februarie 2019 emise la cererea lui Nicolai Tucan și remiterea la rejudecare în Consiliul Electoral de Circumscripție a materialelor la contestația lui Nicolai Tucan, pentru adoptarea hotărârii de către Consiliul Electoral de Circumscripție în ordinea prevăzută de pct. 9 al Regulamentului.

În motivarea cererii s-a indicat că la 05 februarie 2019 Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga și or. Vulcănești (în continuare - Consiliul Electoral de Circumscripție), examinând contestația lui Tucan Nicolai (alegător al or. Ceadâr-Lunga) a adoptat hotărâre conform căreia s-a admis contestația lui Nicolai Tucan și a fost sancționat Gheorghii Leiciu, ca concurent electoral în circumscripția indicată cu avertizare; s-a obligat în termen de o zi lucrătoare din momentul primirii hotărâri: Consiliului Electoral de Circumscripție să

demonteze panoul de afișaj electoral care conține simboluri de stat pe întregul teritoriu al circumscripției electorale uninominale nr. 46. Hotărârea respectivă a fost adusă la cunoștința acestuia la 06 februarie 2019.

Gheorghii Leiciu a considerat că hotărârea menționată supra urmează a fi anulată din motiv că Consiliul de Circumscripție a adoptat hotărârea contestată cu încălcarea competenței, rezultând din cerințele art. 71 alin. (1) al Codului Electoral și pct. 4 alin (5) al Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3353 din 20.07.2010, cu modificările și completările ulterioare (în continuare - Regulament), în conformitate cu care contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurentului electoral se depun direct la instanța de judecată a cărei rază teritorială se află organul electoral care a înregistrat concurentul. De altfel spus, doar instanța de judecată este în drept să adopte o hotărâre asupra contestației lui Tucan Nicolai cu privire la dezacordul său asupra acțiunilor lui în calitate de concurent electoral și nu organul electoral.

Gheorghii Leiciu a mai precizat că Consiliul de Circumscripție nu i-a acordat nici lui și nici reprezentantului său un termen suficient pentru prezentarea obiecțiilor, în scris, asupra contestației lui Nicolai Tucan, fapt prin care i-a fost încălcat dreptul garantat de pct. 13 al Regulamentului. În special atât reclamantul, cât și reprezentantul său au fost înștiințați despre existența contestației lui Nicolai Tucan la 04 februarie 2019, ceea ce rezultă din textul hotărârii contestate, iar deja la următoarea zi - 05 februarie 2019 hotărârea a fost pronunțată, în condițiile când conform pct. 13 al Regulamentului, organul electoral a fost obligat să acorde subiectului electoral, în privința căruia a fost depusă o contestație, posibilitatea de a-și prezenta propria poziție la contestația depusă, cel târziu în ziua precedentă ședinței. Concomitent a specificat că, trebuia să-i fi acordat cel puțin o zi lucrătoare pentru prezentarea poziției sale la contestația lui Nicolai Tucan, fapt însă neîntemeiat ignorat de către Consiliul de Circumscripție.

De asemenea, Gheorghii Leiciu a subliniat și faptul că Consiliul de Circumscripție eronat a interpretat normele de drept, în special, neîntemeiat a considerat că drapelul de stat al unității teritoriale autonome Găgăuzia nu a putut fi utilizat în agitația electorală conform art. 52 alin. (8) al Codului Electoral, deoarece norma de drept indicată supra nu interzice utilizarea în agitația electorală a simbolurilor teritoriale la care se referă drapelul UTA Găgăuzia conform art. 5 al Legii RM nr. 86 din 28.07.2011 cu privire la simbolurile publice. De altfel, Consiliului de Circumscripție nu a motivat hotărârea nici sub aspectul ce vizează neutilizarea în agitația electorală a drapelului Republicii Moldova, or, prevederile art. 52 alin. (8) al Codului Electoral nu conține interdicția directă în utilizarea simbolurilor naționale ale Republicii Moldova. Interzicerea se referă doar la combinarea de culori și/sau sunete care invocă simboluri naționale. Drept urmare, reclamantul consideră că legislatorul nu a interzis utilizarea simbolurilor naționale în agitația electorală, ci a interzis denaturare, adică a interzis combinarea de culori și/sau sunete care invocă simboluri naționale ale Republicii Moldova.

Prin încheierea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga a fost primită spre examinare cererea depusă de Gheorghii Leiciu. (f.d. 15)

Prin hotărârea din 09 februarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga a fost respinsă cererea depusă de Gheorghii Leiciu împotriva Consiliului

electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga cu privire la anularea, ca fiind emisă cu încălcarea competenței, a hotărârii Consiliul electoral al circumscripției electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga din 05 februarie 2019 emisă la cererea lui Tucan Nicolai și remiterea la reexaminare în Consiliul Electoral de Circumscripție a materialelor la contestația lui Tucan Nicolai, pentru adoptarea hotărârii de către Consiliul Electoral de Circumscripție în ordinea prevăzută de pct. 9 al Regulamentului, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat s-a respins cererea de apel depusă de Gheorghii Leiciu, candidatul pentru funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în circumscripția electorală uninominală nr. 46, or. Ceadâr-Lunga și a fost menținută hotărârea din 09 februarie 2019 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat că hotărârea primei instanțe este bazată pe probele ce au fost cercetate în conformitate cu legea, în actul de dispoziție pronunțat de către instanța de fond sunt invocate normele de drept material de care s-a condus instanța de judecată. Anumite încălcări ale normelor de drept material sau procedural nu au fost admise de către prima instanță la examinarea prezentei cauze, fapt în legătura cu care cererea de apel a reclamantului Gheorghii Leiciu este neîntemeiată și pasibilă respingerii.

Instanța de apel a apreciat ca fiind irelevante argumentele lui Gheorghii Leiciu precum că doar instanța de judecată este în drept să adopte hotărâre la contestația lui Nicolai Tucan și nu organul electoral, deoarece legislatorul a stabilit cert faptul că Consiliul Electoral de Circumscripție exercită controlul asupra executării prevederilor prezentului cod și a altor legi care conțin prevederi referitoare la desfășurarea alegerilor.

De asemenea, instanța de apel a respins și criticile reclamantului ce vizează neacordarea de către Consiliul de Circumscripție a unui termen suficient pentru prezentarea obiecțiilor în scris asupra contestației depuse de Nicolai Tucan, fapt prin care precum că i-a fost încălcat dreptul garantat de pct. 13 al Regulamentului CEC din 20.07.2010. În susținerea concluziei enunțate, instanța de apel a reținut ca fiind relevante speței prevederile pct. 11, 13 al Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisii Electorale Centrale nr. 3353 din 20.07.2010, din care rezultă faptul că litigiile electorale urmează a fi examinate în termen, precum și luând în considerare că Gheorghii Leiciu la 04 februarie 2019, orele 08:40, a fost înștiințat despre existența contestației a lui Nicolai Tucan, iar ședința Consiliului Electoral de Circumscripție a avut loc la data de 05 februarie 2019, orele 16:00, astfel reclamantul a avut timp suficient pentru a prezenta obiecțiile sale asupra contestației respective. Astfel, Consiliul Electoral de Circumscripție a acționat în limitele legislației în vigoare, care reglementează procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, și nu au fost admise anumite încălcări ale drepturilor părților pentru a-și prezenta poziția și obiecțiile sale. Mai mult ca atât, reprezentantului reclamantului la examinarea prezentei cauze în instanța de fond i-a fost acordată posibilitatea de a-și exprima opinia asupra contestației depuse de Nicolai Tucan, fapt ce rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată. (f.d. 29-32)

Instanța de apel a considerat că reclamantul nu este în drept de a utiliza pe panoul său electoral imaginea drapelului de Stat al Republicii Moldova, argumentând acest aspect prin prisma prevederilor art. 52 alin. (1), (2), (8) din Codul Electoral și art. 3, 5 alin. (1), (2) al Legii cu privire la simbolurile publice nr. 86 din 28.07.2011, în coroborarea cărora se evidențiază restricții în utilizarea simbolurilor naționale în perioada agitației preelectorale, adică interdicția de a utiliza combinația de culori care se aseamănă cu simbolurilor naționale ale Republicii Moldova, fapt ce ține de necesitatea excluderii posibilității apariției anumitor asociații greșite, care pot duce în eroare alegătorii și pot influența asupra alegerii lor.

Cu referire la utilizarea pe panoul electoral a imaginii drapelului Găgăuziei, instanța de apel a relatat că de către legiuitor a fost stabilită lista exhaustivă a simbolurilor naționale în care drapelul Găgăuziei nu a fost indicat. Mai mult ca atât, conform pct. 1 din Regulamentul privind drapelul Găgăuziei, aprobat prin Legea UTA Găgăuzia privind drapelul Găgăuziei (Gagauz Eri) nr. 2-IV/I din 31 octombrie 1995, drapelul Găgăuziei este un simbol oficial al unității administrativ teritoriale a Găgăuziei (Gagauz Eri), iar în cadrul dezbaterilor judiciare de către pârât nu au fost prezentate probe privind faptul că reclamantul nu este în drept să utilizeze imaginea drapelului Găgăuziei în cadrul companiei electorale, ba mai mult nici în legislația națională a Republicii Moldova și nici în legislația UTA Găgăuzia nu este invocată o asemenea interdicție.

La fel, instanța de apel a specificat că, deoarece drapelul Găgăuziei este un simbol teritorial și conform art. 52 alin. (8) din Codul Electoral nu este interzis utilizarea în agitația preelectorală a simbolurilor teritoriale, la care se atribuie și drapelul Găgăuziei conform art. 3 și 5 din Legea simbolurilor publice, Consiliul Electoral de Circumscripție eronat a concluzionat că folosirea de către candidatul pentru funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în circumscripția electorală uninominală Ceadâr-Lunga nr. 46, Gheorghii Leiciu, a drapelului Găgăuziei este ilegal.

În final, instanța de apel a declarat că ipoteza greșită a Consiliului Electoral de Circumscripție în partea folosirii ilegale în agitația preelectorală a imaginii drapelului Găgăuziei nu poate influența asupra legalității hotărârii instanței de fond, deoarece concluziile în partea ce ține de utilizarea drapelului de stat al Republicii Moldova ca simbol național, este legală și condiționează emiterea anume a unei asemenea hotărâri.

La 14 februarie 2019, prin intermediul poștei electronice, Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga a declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat solicitând casarea deciziei contestate.

În motivarea recursului s-a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel la examinarea cauzei a interpretat eronat Regulamentul privind drapelul Găgăuziei (Gagauz Eri).

Conform art. 74 alin. (7) al Codului electoral, recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

În conformitate cu art. 73 alin. (7) al Codului electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Conform art. 74 alin. (6) al Codului electoral împotriva deciziei instanței de apel poate fi depus un recurs în termene de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la data de 13 februarie 2019.

Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga în interiorul termenului legal.

Conform art. 30 alin. (3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului declarat de Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele

de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Consiliul electoral al circumscripție electorale uninominale nr. 46, or. Ceadâr-Lunga împotriva deciziei din 13 februarie 2019 a Curții de Apel Comrat.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh